

אל מותנבי

מערבית: שמואל רגולנט

פואמה

19. אוי ללב כלבי מדאגה של בעליו
אותו אדביק בסוס אציל שגבו בלתי מנצח
 20. רגליו במרוץ פרגל אחת וכן הידים
וכשרו - מה שהיד והרגל ממנו מצפים
 21. ובחרב חדה הסתערתי על שתי יחידות-צבא
עם שנחשולי המות גועשים
 22. והסוס והליל והשימון ידעוני
והסיף והרמח, הגויל והקולמוס
 23. אח הייתי בישימון לחיות הפרא לבדי
עד שתמהו עלי הרכסים והתלים
 24. הו מה קשה עלינו הפרידה ממה
כל השגינו אחריה אינם אלא משאלה בלבד
 25. מה נכבד היה לזכות בנדיבותך
לו היה אמונה תואם את אמוננו
 26. אלו השמיחו אותך דברי המקנא לנו
לא היתה שום פציעה מכאיבה אם היתה לרצון לך
 27. בינינו - לו רק היית מודע לכה - הרי זוהי התודעות
והתודעיות משמע בריתות שנועדו לבעלי-מצפון ולנבונים
 28. אתה מבקש לגלות בנו מגרעות כדי ליסרנו
אך לא תמצא בנו דפי ואללה דוחה את מעשיך וכמוהו כנדיבים
 29. מה רב המרחק בין כבודי ובין פגמים ומומים
אני כימה ואלה הם קשישים ובאים בימים
 30. מי יתן והעננים יסיעו את החזיונים
ממני אל מי שנתך עליו גשם נדבות
 31. נראה לי שאת המרחק שעלי לעבר בכל השלבים
לא יוכלו אפלו גמלים מיטיבי-לכת לעשות
 32. אם ישאירו את דמיר על ימינו
תצמח לבטח טינה על שנפרדנו מהם לשלום
 33. אם אתה פורש מאנשים אשר יש לאל ידם להניא
אותך מעשות פן, הרי הם למעשה אשר יוצאים לפעלה.
 34. המדינה הגרועה ביותר היא מקום שאין בו יד
והדבר הגרוע ביותר שבן-האדם עלול לרכוש הוא אשר ישפילנו.
 35. והציד הגרוע ביותר שצדתי
היה גץ אפר, כמוהו כפרס
זאת תוכחתי שאינה אלא אהבה
משכצת היא פנינים שאינן אלא מלים
1. אויה ללב קורח ומיסר בגלל מי שלבו צונן וקר
ואשר בעטיו נתערער מצבי ולקיתי בחליים
 2. למה אצפין אהבה ששלחה בי רוזנים
בעת שלאהבתו של סוף אל-דולה כל העמים טוענים
 3. אם אמנם אהבה למאור-פניו אותנו תאחד
מי יתן ונחלקנה כמדת-אהבתי
 4. בקרתי אצלו עת היו החרבות ההודיות בנדנים
והבטתי בו עת שתתו החרבות דמים
 5. והוא היה הנפלא ביצורים
והנעלה בסגלותיו מכל הברואים
 6. זכית בנצחון עקב מרדפה אחר האויב
לעתים נחלת קורת-רוח ולעתים מרורים
 7. מפעם לפעם נתקפת אימה גדולה
אך יראת הכבוד מפניך השפיעה עליך יותר מהשגי-הגבורים
 8. נטלת על עצמך משימות שאין לישמן
ובשום ארץ או עולם אין הן נסתרות
 9. כל אימת שהתכוננת לתקף צבא והוא נסוג במרוצה
פקדוה בעקבותיו שאיפות מרחיקות לכת
 10. עליך להביסם בכל מערכה
אך אינה חיב לבוז להם בהיותם מובסים
 11. ולא ייטב הנצחון בעיניך אלא אם החרבות
ההודיות הלבנות ישיקו את תלתלי האויב השחורים
 12. הו אתה הישר באדם רק אותי לא חוננת
אבל אתה בעל הדין והשופט גם יחד
 13. אני מוצא מפלט במבטיה הפנים והנאמנים
לבל יטעו בהבחנה בין שמן לתפיחה
 14. ומה התועלת אחי לבן-התמותה אם הוא מסיק
ממראה עינים שהכל שוים, האורות והמחשפים?
 15. אני אשר את ילדי רוחי מיטיבים לראות אפלו סומים
ואשר את דברי אפלו חרשים מסגלים לשמע
 16. אני ישן ובעפעפי מרצדות מלים נדירות מאפסי מרחקים
ואלו אחרים מדירים שנה מעיניהם ומתכתשים
 17. יש שמצחוקי היה נסתף בער בבערותו
עד שפתע הייתי מנחית עליו את ידי ושכט-פי
 18. אם תראה את שני הארי חשופות
אל תעלה על דעתך שפניו מחיכות

אבן אלרומי

מערבית: פרץ-דרור בנאי

אל מותנבי (915-965)

המשורר אבו אט-טייב אל חסין אל מותנבי (המתנבא) נולד בשנת 915 לספירה. את כינויו "המתנבא" קיבל בנעוריו, עת התהלך בין הבדואים במדבר סמאווה (בין עיראק לסוריה), כשהוא מתנבא בסגנון הקוראן.

הלשון הערבית והשאיפה לאבירות שימשו אבני פינה לשירתו הפסאודו-ג'אהילית של מותנבי. כל ימיו ביקש להלך בגדולות, חלם על שררה, על עלילות גבורה. הוא העריץ את הכוח, הפאר, הרהב והגדולה הערבית. בשנת 965 נהרג בקרב פנים אל פנים יחד עם בנו ונערו בדרך לבגדאד.

בפואמה שלפנינו המשורר מאוכזב מכך שאדוניו העדיף משורר-חצר אחר. הפואמה פותחת בנימה ארוטית קצרה, עוברת לדברי הלל ושבת, ומכאן - לתלונה ולאיזום לנטוש את שירתו כמשורר-חצר.

על הפואמה

המשורר אל-מותנבי טרם התאושש מן האכזבה שגרם לו אדונו סוף אל-דולה, בכך שהעדיף משורר-חצר אחר וולתו, והוא נזוף באדוניו בלשונו האופיינית ועזת הביטוי. באורח טבעי פותחת הפואמה בנימה ארוטית קצרה, שעוברת לדברי הלל ושבת, ומכאן - לתלונה ולאיזום לנטוש את שירתו כמשורר-חצר.

אמרו עינו התלוננה, אמרתי להם:
מרב הרג החולי פגע בה
אדמה מקורו בדם אלה שהרגה
והדם על החד הוא עד מפלא

מזגתי את שכר עיניה ברירה
כדי שלא תמנע ממני השפעתה
ושכרה אותי גבר כאשר נמוגה
ומזיגתה הכוס מבליעה בה מלכותה

בארבעה חלקים ממני נתרוקנו ארבעה ממך
ואני לא יודע איזה מהם הסעיר את עצבי
האם פניך בעיני, האם הריר בפי
האם הדבור באוני, האם האהבה בלבי

ורעי שכבו פעם את הזמרות להנאתם
באותה עת שכבתי אני את נגני הלוי
כי אני איש שאם אין לו מקום אתם -
על הספינה, אזי ארכב את הדוגית

ושכר הנגר באויר
גורם לחלי חסר תרופה
משקה המסתמן בידי בתולה
יפה יותר מענטזוי היפה

הצביעה בכפה הצבועה על הצבועות
כאלו מציגה היא דברים מפלאים
והיו אלה רק בתולות זקנות
הנדמות לעתיר-הדמיון בשיא-הנעורים

אם אי פעם תראה בסתן משמש
האמן לי שהוא שיך רק לרופא
ומניב לו את שלא הניב אלהיו
כי על כל ענף אשר בו מחלה נשאת

ראיתי אתכם מכינים נשק ואתם לא -
לוחמים, ואין לכם מגן ממבקש לו שלל
כמו התמר המפיץ קוצים בם לא יגן
על משאותיו מכף קוטף, ולכן הוא נגזל

כאשר יציף הממון את הקמצן תמצאהו
מוסיף לו יכש, וגם אם תחשב ש-
הוא רטב, ואל תתפלא כי אמר: הוא
נמשל לסלע שהוצף מים ונעשה קשה

ומשורר אשר טבעו הלהיב בו את הפקחות
שכמעט ושרפתהו בפקחות שהתנפחה-שבצתים
כלה ימים מיסר בהם את כליותיו
ופרש את המים לאחר צמל ויגיעה, מים

אבן אלרומי

אבו אלחסן עלי בן אלעבאס בן ג'ורייג - ויש טוענים "ג'ורג'ייס", המוכר בשם אבן אלרומי - נולד בבגדאד בשנת 221 להג'ירה, במקום המכונה "אלעקיקה". על פי שיריו יש לשער שהיה ממוצא יווני, וכי אמו היתה פרסיה. בגיל צעיר התייתם מאביו, שהותיר די ממון לקיום משפחתו. אלרומי למד במסגדים ובחדרי לימוד שונים - מתמטיקה, לשון, פילוסופיה, וכן קרא בספרי האסטרוולוגיה והאסטרונומיה. הרבה בשירי יין, שבח וקלס, קינות, אהבה ותיאור, ואף התפרנס מכך. אבן אלרומי נחשב לאימת המשוררים ואנשי החברה הבורגנים שאותם תקף בבוטות חסרת תקדים, ונחשב למשורר בכיר ומתקדם בומנו.